

♦ دوم: شیخ وحدت

آیت الله واعظ زاده خراسانی نامی آشنادر حوزه تقریب مذاهب اسلامی است. کمتر کسی است که این نام بلند آوازه تقریبی رانشنیده باشد و خدمات ارزنده او را در عرصه وحدت اسلامی یاد نکند.

حجت الاسلام والمسلمین محمدحسن مؤمن زاده درباره این شخصیت جهانی تقریب می گوید: آیت الله واعظ زاده خراسانی، صاحب سز آیت الله بروجردی بود. او یکی از افرادی بود که از دیرباز در حوزه تقریب فعالیت داشت. پس از انقلاب نیز از سوی رهبر معظم انقلاب به عنوان دبیر کل مجمع تقریب مذاهب اسلامی منصوب شد و حدود ده سال با دیدگاه و نظریات خاصی در این منصب خدمت کرد.

مؤمن زاده بایان اینکه شیخ محمد واعظ زاده خراسانی در مباحث تقریبی همواره از استاد خود به نیکی یاد می کرد، می افزاید: یکی از مباحثی که آیت الله به نقل از زعیم حوزه های علمیه بیان می کرد تکیه آیت الله بروجردی بر حدیث ثقلین بود، به این مضمون که آنچه امروز باید در کنار امامت اهل بیت مطرح شود، مرجعیت علمی اهل بیت علیهم السلام است؛ زیرا این نقطه اشتراک مورد پذیرش همه مسلمانان از هر فرقه و مذهبی است و همه علمای بلاد اسلامی مشکلات فقهی، عقیدتی و حتی سیاسی خود را با تکیه بر سخن امامان معصوم رفع می کنند؛ بنابراین همان گونه که رسول الله فرمودند اگر ما عترت را در کنار قرآن قرار دهیم و در سطح جهانی تبیین کنیم قطعاً بسیاری از مشکلات جهان اسلام حل خواهد شد. زیرا درک صحیح قرآن مستلزم مفسران آگاه به کتاب خداست که همانا اهل بیت علیهم السلام هستند.

پژوهشگر علوم قرآنی بنیاد پژوهش های اسلامی آستان قدس رضوی، بایان اینکه آیت الله واعظ زاده بر مبنای همین تحلیل استاد به مسأله تقریب نظر داشت، می کند: او معتقد بود اگر تقریب بر همین مبنای باشد

مسایلی چون تکفیری ها

و نزاع های مذهبی

نخواهیم داشت.

از این رو ایشان

صاحب سز

آیت الله

بروجردی در

یکی از پربارترین دوره های زندگی این عالم بزرگ جهان اسلام، حضور در دانشگاه فردوسی مشهد برای تدریس است. او در سال ۱۳۳۹ ه. ش در دانشگاه فردوسی دعوت به کار شد

و علیه دولت انگلستان و دست نشاندهان او در عراق، مردم رابه مبارزه دعوت نمودند مرحوم سید ابوالحسن اصفهانی، مرحوم آیت الله شیخ علی قمی، مرحوم کاشف الغطاء و... علیه نیروهای بیگانه و وجوب شرکت در مبارزه علیه انگلیس، فتوا دادند. آن زمان، ریاست وزعامت حوزه علمیه نجف، بامرحوم آیت الله سید ابوالحسن اصفهانی بود، ایشان ابتداء از نظر مالی در مضیقه بودند نمی توانست با این بودجه کم، طلاب و فضلاء را از نظر مالی اداره کند، اما بعد از پایان جنگ جهانی، وضع ایشان از نظر مالی، بهبود یافت، و شهریه ای برای طلاب برقرار کرد و این گشایش باعث شد، جوانان بسیاری از ایران، برای کسب و فراگیری علوم دینی، به حوزه علمیه نجف، بیایند و برخی از آن ها، از فضلاء بنام شوند.»

واعظ زاده در سال ۱۳۲۱ به ایران بازگشت و تحصیلات خود را از سال ۱۳۲۸ در حوزه علمیه مشهد ادامه داد. این حضور با خروج حوزه علمیه مشهد از رکود حاصل از قیام گوهر شاد مصادف بود. شیخ محمد واعظ زاده در اواخر تابستان ۱۳۲۸ راهی قم شد و ۱۱ سال در حوزه علمیه قم مشغول تحصیل شد، در طول این مدت وی در درس خارج فقه، اصول و رجال آیت الله بروجردی و بیش از ۹ سال نیز در درس خارج آیت الله گلپایگانی شرکت کرد. همچنین در درس آیت الله سید محمد حجت کوه کمری نیز حاضر می شد. شیخ در این درس با آیت الله سید علی سیستانی (مرجع تقلید بزرگ شیعیان مقیم عراق) هم بحث شد. این مفسر قرآن مدتی نیز در درس خارج (خيارات و مکاسب) آیت الله

سید صدرالدین صدر شرکت کرد. به درس خارج اصول امام (از اول استصحاب تا پایان اصول) در مسجد محمدیه و دروس دیگر (غیر از فقه و اصول) همچون امور عامه «شفا»، رانز دعا لامه محمد حسین طباطبایی آموخت و در درس های خصوصی ایشان درباره فلسفه و رد مآرکسیسم شرکت داشت. یکی از پربارترین دوره های زندگی این عالم بزرگ جهان اسلام، حضور در دانشگاه فردوسی مشهد برای تدریس است. او در سال ۱۳۳۹ ه. ش در دانشگاه فردوسی دعوت به کار شد. او با تشویق آیت الله دکتر بهشتی، در دانشکده معقول و منقول سابق (الهیات و معارف اسلامی) به تدریس مشغول شد. چندی هم در دانشگاه علوم اسلامی رضوی، دانشگاه تربیت مدرس و دانشکده الهیات تهران تدریس کرد. آغاز اشتغال رسمی و دائمی شیخ در دانشگاه بادرش تفسیر همراه بود و این درس تا سال ۱۳۷۵ ه. ش همواره ادامه داشت. در مدتی که در دانشگاه مشغول تدریس بود، در دوره کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری سوره حمد و بقره و بخشی از سوره آل عمران و نیز سوره های قصار را تدریس کرد، او علاوه بر دانشگاه فردوسی در سایر دانشگاه ها نیز به تدریس تفسیر قرآن پرداخت.

